

2 सावधान ! निःशुल्क-वाई-फाई
इत्यस्य नामधेयेन भवतः
व्यक्तिगतदत्तांशः सवितं (लीक)
भवितुम् अर्हति

3 पूर्वभारतीय रॉ प्रमुखः अवदत् -
वाङ्मयकस्य बधनम् अनुचितम्,
पहलग्राम-आक्रमणम्
गुप्तचरसंस्थानां विफलता

4 प्रधानमन्त्री
धनधान्ययोजनायाः, दाल
स्वाश्रयाभियानस्य चाद्य
भविष्यति शुभारम्भः

सुभाषितम्

उत्साहो बलवानार्य,
नास्त्युत्साहात्परं बलम्।
सोत्साहस्य च लोकेषु,
न किञ्चिदपि दुर्लभम्॥

जिस व्यक्ति के अंदर उत्साह होता है वह बहुत बलवान होता है। उत्साह से प्रतिरोध कोई अन्य बल नहीं है, उत्साह ही परम बल है। उत्साही व्यक्ति के लिए इस दुनिया में कुछ भी दुर्लभ वस्तु नहीं है।

प्रतिदिन नवीनतम
हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest

h|msanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

निर्वाचन सदन

NIRVACHAN SADAN
भारत निर्वाचन आयोग
ELECTION COMMISSION
OF
INDIA

विंशत्यधिक-
द्विसहस्रतमवर्षस्य
नोबल-शान्तिपुरस्कारः
मारिया कोरिना मचाडो
इत्यस्यै प्रदत्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - विंशत्यधिक
द्विसहस्रतमवर्षस्य नोबल-शान्तिपुरस्कारः
मारिया कोरिना मचाडो इत्यस्मै प्रदत्तः।
वेनेजुएला देशस्य जनानां कृते
लोकतान्त्रिक-अधिकारानां प्रचारार्थं
अतिशयकार्यस्य कृते पुरस्कारोऽयं
प्रदत्तः। अवधेयमस्ति यत् वेनेजुएला देशे
लौह-महिला इति नाम्ना अपि प्रसिद्धा
मचाडो इत्येषा विंशत्यधिक
द्विसहस्रतमवर्षस्य टैम- पत्रिकायाः
शतप्रभावशालिनां जनानां सूच्यां सूचीबद्धा
आसीत्।

देशः कस्मैचिदपि अफगानिस्तानस्य भूमेः
उपयोगं अन्य देशानाम् विरुद्धं कार्याचरणाय
नैव सहिष्यते-मौलवी अमीर खान मुत्ताकी

हिमसंस्कृतवार्ता: - विदेशमन्त्रिणा डा.
एस. जयशंकरेण भारत-
अफगानिस्तानदेशयोः आतङ्कवादे
सम्मुखीकर्तुं सहयोगपूर्वकं कार्याचरणाय
बलम् प्रदत्तम् । नवदेहल्यां
अफगानिस्तानस्य विदेशमन्त्रिणा मौलवी
अमीर खान मुत्ताकी इत्यमुना सह
उपवेशनावधौ स्वीये उद्घाटनभाषणे
जयशंकरेण प्रोक्तं यत् उभावपि देशौ
विकास-समृद्धिभ्यां प्रति समान-
प्रतिबद्धताम् सन्धारयतः। मन्त्रिणा प्रोक्तं
यत् अफगानिस्तानस्य विकास-प्रगतयोः
भारतस्य गहनरुचिः वर्तते। तेनोदीरितं
यत् सर्वकारः अफगानिस्तानस्य
सम्प्रभुतायै, क्षेत्रीय-अखण्डतायै,
स्वतन्त्रतायै च पूर्णतया प्रतिबद्धोऽस्ति।
सः प्रोक्तवान् यत् उभयोः देशयोः मध्ये
घनिष्ठ सहयोगः अफगानिस्तानस्य
राष्ट्रिय-विकासेन सह क्षेत्रीय-
स्थिरतायामपि योगदानं प्रददाति।
अत्रावसरे अफगानिस्तानस्य
विदेशमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् तस्य देशः
कस्मैचिदपि अफगानिस्तानस्य भूमेः
उपयोगं अन्य देशानाम् विरुद्धं
कार्याचरणाय नैव सहिष्यते। अमीर खान
मुत्ताकी इत्यनेन कथितं यत्
अफगानिस्तानदेशेन भारतं विरुध्य न
कदापि अपभाषितं सहैव भारतेन सह
सर्वदापि उत्तमव्यवहारः आचरितः ।
विदेशमन्त्रिणा डॉ. एस. जयशंकरेण
द्वाविंशतितम-अप्रैलमासस्य पहलग्राम
आतङ्कक्रमणस्य निन्दायै
अफगानिस्तानाय कार्तज्ञ प्रकटितम् ।
नवदेहल्यां डॉ. एस. जयशंकरस्य तथैव
अफगानिस्तानस्य विदेशमन्त्रिणः मौलवी
अमीर खान मुत्ताकी इत्यनयोः मध्ये
सम्पन्न वार्तायाः अनन्तरं एकस्मिन्
संयुक्त-वक्तव्ये उभौ पक्षौ क्षेत्रीय देशेभ्यः
उत्पद्यमानानाम् सर्वविध-आतङ्कवादी
कृत्यानां स्पष्टरूपेण निन्दां अकुरुताम्।
तौ क्षेत्रे शान्तिम्, स्थिरताम् तथा
पारस्परिक विश्वासं संवर्धयितुम् महत्त्वं
प्रत्यपादयताम्। अफगान-विदेशमन्त्रिणा
पुनरुक्तं यत् अफगान सर्वकारः
कस्मैचिदपि समूहाय व्यक्तये वा भारतस्य
विरुद्धम् अफगानिस्तानस्य क्षेत्रस्य
उपयोगम् कर्तुम् अनुमति नैव दास्यति।
विदेशमन्त्रिणा नगरहार-कुनार-प्रान्तेषु
सद्यः दुरापत्रे भूकम्पे जन-धन-
हानिमालक्ष्य गहन संवेदना प्रकटीकृता।
अत्रावसरे उभय-पक्षाभ्याम् सांस्कृतिक-
सम्पर्कं वर्धयितुम् विशेषतः क्रिकेट-
क्रीडायाम्, सहयोगं सुदृढीकर्तुम् उपायाः
अपि विचारिताः।

देशः संरचनात्मक-
परिष्कारेषु विशेषतः
विनिर्माण-क्षेत्रे
परिवर्तनशील-यात्रायाम्
अस्ति- रक्षामन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता: - रक्षामन्त्रिणा
राजनाथसिंहेन प्रोक्तं यत् देशः
संरचनात्मक परिष्कारेषु विशेषतः
विनिर्माण-क्षेत्रे परिवर्तनशील-यात्रायाम्
अस्ति। तेनोदीरितं यत् भारतम् अधुना
विश्वस्य चतुर्थ-बृहत्तम-अर्थव्यवस्था तथैव
तीव्रतम-विकासशीला अर्थव्यवस्था अस्ति
। सिडनी-नगरे सम्पन्ने भारत-
ऑस्ट्रेलिया- रक्षोद्योग-व्यापार-गोलमेज
सम्मेलने भाषमाणः श्री राजनाथसिंहः
कथितवान् यत् नीतिगत-हस्तक्षेपैः तथा
अनुपालन-तन्त्राणां सरलीकरणेन
रक्षोत्पादन-पर्यावरण-प्रणाल्यपि निरन्तरं
सरली भवति। श्रीसिंहेन ऑस्ट्रेलियाई
व्यापार-समुदायः भारते निवेशाय,
सहयोगाय तथा नूतनाविष्काराय च
आमन्त्रितः।

निर्वाचनायोगेन बिहार-विधानसभानिर्वाचनार्थं
प्रथमचरणस्य अधिसूचना प्रकाशिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - बिहार-विधानसभानिर्वाचनस्य प्रथमचरणस्य अधिसूचना प्रकाशिता अभवत् । अनेनैव सह
एकविंशत्यधिकैक-शतं विधानसभाक्षेत्राणां प्रथमचरणस्य नामांकन-प्रक्रिया समारब्धा। प्रत्याशिनः अस्य मासस्य सप्तदश
दिनाङ्क-पर्यन्तं स्वनामांकनपत्रं दातुं शक्नुवन्ति। अग्रिम-दिने नामांकन-पत्राणां परीक्षणं भविष्यति। नामांकन-प्रत्यावर्तनस्य
अन्तिमा तिथिः अक्टूबर-मासस्य विंशतिः दिनाङ्कम् वर्तते। प्रथमचरणे उत्तर-दक्षिण-बिहारस्य जनपदेषु मतदानं अक्टूबर-मासस्य
षष्ठे-दिनाङ्के भविष्यति। निर्वाचनायोगेन नामांकन केन्द्राणां परिसरस्य सुरक्षायै विशेषनिर्देशाः अपि निस्सारिताः। आर.जे.डी-
दलस्य नेता तेजस्वी यादवेन प्रतिगृहम् एकं सर्वकारीयोद्योगं दातुं घोषणा कृता अपरत्र जे.डी.यु दलस्य नेता राजीव रंजनप्रसादेन
एतत् मिथ्याप्रलापत्वेन प्रोक्तम्। राज्यस द्वयोः चरणयोः भविष्यति विधानसभानिर्वाचनम् ।

रोहितठाकुरस्य प्रमुखं वक्तव्यम्- "यदि शीर्षनेतृत्वं अध्यक्षस्य दायित्वं ददाति तर्हि अहं मन्त्रीपदं त्यक्ष्यामि" इति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत् यत् "एकः व्यक्तिः, एकं पदम्" इति सिद्धान्तः सर्वेषु प्रवर्तनीयः। सः अवदत् यत् यदि दलस्य शीर्षनेतृत्वं तस्मै राज्यस्य काङ्ग्रेस-अध्यक्षस्य उत्तरदायित्वं ददाति तर्हि सः मन्त्रीपदस्य त्यागपत्रं दातुं पूर्णतया सज्जः अस्ति। सः अवदत् यत् दलं यत्किमपि दायित्वं तस्मै न्यस्यति तत् सः पूर्णसमर्पणेन निर्वहति। शुक्रवासरे पत्रकारैः सह वदन् शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत् यत् शीर्षनेतृत्वेन सम्प्रति राज्यस्य बृहत्तमस्य शिक्षाविभागस्य उत्तरदायित्वं तस्मै समर्पितं, सः च एतत् दायित्वं पूर्णतया निष्ठापूर्वकं निर्वहति। सः अवदत् यत् एतावता शिक्षाक्षेत्रे अनेके परिष्काराः कृताः, यदि दलं तस्मै नूतनं दायित्वं नियुक्तं करोति तर्हि सः पश्चात्तापं न करिष्यति, अविचलितरूपेण शिक्षामन्त्रीपदं त्यक्ष्यति इति।

रचनात्मक-उपक्रमे दोषान् अन्वेष्टुं, निराधार-आरोपान् कर्तुं च प्रवृत्ताः सन्ति। एतेन तेषां राज्यस्य जनानां हिताय पूर्णतया अवहेलना दर्शिता

महाविद्यालयेषु शीघ्रमेव पूरयिष्यन्ते ५००

सहायकाचार्यपदानि

रोहितठाकुरः अवदत् यत् राज्यस्य महाविद्यालयेषु प्रायः ५०० सहायकाचार्यपदानां नियुक्तिप्रक्रिया शीघ्रमेव कार्यान्विता भविष्यति। एतेषां पदानाम् पूरणाय मन्त्रिमण्डलेन अनुमोदनं कृतम् अस्ति। एतानि पदस्थानानि शीघ्रमेव आयोगस्य माध्यमेन पूरितानि भविष्यन्ति, येन राज्ये सर्वत्र दूरस्थमहाविद्यालयेषु एतानि पदस्थानानि पूरयितुं शक्यन्ते। विपक्षस्य प्रतिकारं कुर्वन् सः अवदत् यत् वर्तमानकाङ्ग्रेससर्वकारस्य कार्यकाले महत्त्वपूर्णाः नियुक्तयः अभवन्। सः अवदत् यत् विगतसाधुद्विवर्षेषु ७,००० तः अधिकाः शिक्षकाः नियुक्ताः, ७,००० तः अधिकानि पदानि च पूरितानि। शून्यं वा अत्यन्तं न्यूनं वा छात्रनामाङ्कनं येषु विद्यालयेषु संसाधनानाम् उत्तमः उपयोगः भवति, तेषु युक्तिः कृता अस्ति। सः अवदत् यत् आगामिषु दिनेषु प्राथमिकशिक्षायां प्रायः ३,१०१ पदस्थानानि पूरयिष्यन्ते। चयन-आयोगेन टीजीटी-ट्रिपु वगैः प्रायः १३७ पदं पूरयितुं प्रक्रिया आरम्भा, यदा तु ६०० जेबीटी-स्थानानि पूरयितुं प्रथमचरणम् अपि आरम्भम् अस्ति एनटीटी पदं पूरयितुं प्रक्रिया अपि प्रचलति।

२०२३ तमस्य वर्षस्य अपेक्षया

२०२५ तमे वर्षे अधिकाः मृताः

रोहितठाकुरः अवदत् यत् २०२३ तमस्य वर्षस्य अपेक्षया २०२५ तमे वर्षे प्राकृतिकविपत्तीनां कारणेन अधिकाः क्षतिः अभवत्। अस्मिन् समये प्राकृतिकविपदः कारणेन ५०० तः अधिकाः जनाः मृताः इति सः अवदत्। सः अपि अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशस्य मानसून-ऋतौ २५५०० कोटिभ्यः अधिकाः हानिः अभवत्। सः प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना घोषितं २१५०० कोटिरूप्यकाणाम् आश्रयं तत्क्षणमेव राज्याय प्रदातुम् आग्रहं कृतवान्। रोहितठाकुरः अवदत् यत् विपक्षः केन्द्रे हिमाचलप्रदेशस्य वैधाधिकारस्य प्रतिनिधित्वं कर्तुं सर्वथा असफलः अभवत् तथा च राज्यस्य कृते एकं नाणकमपि आश्रयं प्राप्तुं असफलः अभवत्। अपितु ते केवलं काङ्ग्रेस-सर्वकारस्य प्रत्येकस्मिन्

अध्यापकहीनानां विद्यालयानां,

एकशिक्षकविद्यालयानां च संख्यायां न्यूनता

रोहितठाकुरः अवदत् यत् २०२२ तमस्य वर्षस्य अन्ते यावत् शिक्षकरहितानाम् विद्यालयानां संख्या ३५० तः न्यूना अभवत्, अधुना एकशिक्षकयुक्तानां विद्यालयानां संख्या ३६०० तः प्रायः २००० यावत् न्यूनीकृता अस्ति सः अवदत् यत् शिक्षाविभागेन जनहिताय अनेकाः परिष्कारात्मकाः उपायाः कृताः, अनेके कठोरपरिहाराः च कृताः।

सावधान ! निःशुल्क-वाई-फाई इत्यस्य नामधेयेन भवतः व्यक्तिगतदत्तांशः स्रवितं (लीक) भवितुम् अर्हति साइबर-वञ्चक-जनाः वञ्चयितुं जालस्य उपयोगं कुर्वन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

निःशुल्क-वाई-फाई इत्यस्य नामधेयेन भवतः व्यक्तिगतदत्तांशः स्रवितं (लीक) भवितुम् अर्हति। भवद्भिः स्वस्य कठिनतया अर्जितं धनं वा व्यक्तिगतदत्तांशं वा नष्टं कृत्वा निःशुल्कं मुक्त-वाई-फाई-जालस्य मूल्यं दातव्यम् भविष्यति। प्रमुखनगरेषु तन्तुसंपर्कस्य उन्नतेः कारणात् पूर्ववर्षेभ्यः अपेक्षया अन्तर्जालस्य गतिः महतीं वर्धिता अस्ति, येन निःशुल्क-वाई-फाई-जालस्य संख्यायां महती वृद्धिः अभवत्, येन उपयोक्ताः स्वयन्त्राणि संयोजयितुं, महत्त्वपूर्णतया द्रुततरं अन्तर्जालसंपर्कस्य आनन्दं च लभन्ते। साइबर-अपराधिनः विभिन्नगरानां विलासिताक्षेत्रेषु गत्वा उपयोक्तृभ्यः निःशुल्कं मुक्तं वाई-फाई-जालं उपलब्धं कुर्वन्ति। यदा एव कश्चन उपयोक्ता स्वस्य यन्त्रं तस्मिन् मुक्तजालपुटे संयोजयति तदा एव तेषां सर्वे व्यक्तिगतदत्तांशाः स्वयमेव साइबर-अपराधिनां प्रति गच्छन्ति, यस्य ते किमपि प्रकारेण दुरुपयोगं कर्तुं शक्नुवन्ति। साइबरप्रकोष्ठः, शिमला इत्यनेन अपि मुक्त-वाई-फाई-जालस्य विषये परामर्शः प्रसारितः अस्ति। अद्यतनजगति मोबाईलफोन्, टैब्लेट्, लैपटॉप्, कम्प्यूटर् इत्यादीनां इलेक्ट्रॉनिकयन्त्राणां उपयोक्ताः सम्पूर्णतया अन्तर्जालसंपर्कस्य उपरि अवलम्बन्ते। कार्यालयकार्यं वा, छात्राध्ययनं वा, अन्यं अन्तर्जालसर्किङ्ग् वा, उपयोक्ताः निरन्तरं द्रुत-अन्तर्जाल-संपर्क-विकल्पान् अन्वेषयन्ति।

निःशुल्क-वाई-फाई-जालस्य

उपयोगेन वित्तीयव्यवहारं न कुर्वन्तु

पुलिसाधीक्षकः (साइबर अपराधः) रोहित मालपानी कस्यापि वित्तीयव्यवहारस्य कृते निःशुल्कं मुक्त-वाई-फाई संजालस्य उपयोगं न कर्तुं परामर्शं ददाति। साइबर-अपराधिनः उपयोक्तृभ्यः निःशुल्कं मुक्तं वाई-फाई-जालं प्रदातुं स्वयन्त्राणां सम्पूर्णं नियन्त्रणं कुर्वन्ति। तदनन्तरं ते ततः प्रयोक्तुः वित्तीयसंख्यातः लक्षशः रुप्यकाणि स्थानान्तरितं कुर्वन्ति।

राष्ट्रपतिः सोमनाथमहादेवमन्दिरस्य प्रथमज्योतिर्लिंगे जलाभिषेकं कृतवती

राष्ट्रपतिद्वैपदी मूर्म् जूनागढयात्रायाः समये सासनगिरि इत्यत्र सिंहात् दृष्टवती। सासनस्य समीपस्थे भलचेल हेलीपैड् इत्यत्र वनपर्यावरणमन्त्री मुलुभाईबेरा इत्यादयः गणमान्यजनाः राष्ट्रपतिना स्वागतं कृतवन्तः। राष्ट्रपतिः गुजरातस्य त्रिदिवसीययात्रायाः कृते राजकोटनगरम् आगतवती। तत्रगतप्रातः सोमनाथमहादेवमन्दिरस्य प्रथमज्योतिर्लिंगे जलाभिषेकं कृत्वा सोमेश्वरमहापूजा, ध्वजपूजा च कृतवती।

पूर्वभारतीय रॉ प्रमुख: अवदत् - वाङ्मयकस्य बधनम् अनुचितम्, पहलग्राम-आक्रमणम् गुप्तचरसंस्थानां विफलता

हिमसंस्कृतवार्ता: - सोलनम्।

पूर्व भारतीय रॉ प्रमुख: ए.एस दुलतः इत्यनेन उक्तं यत् लद्दाखे सोनमवाङ्मयकस्य बधनस्य निर्णयः अनुचितम् अस्ति। शुक्रवासरे कसौलीनगरे खुशवन्तसिंहलिट्फेस्ट इत्यत्र वदन् सः अवदत् यत् मोदीसर्वकारेण पाकिस्तानेन सह वार्ता स्थगिता। पूर्वप्रधानमन्त्रिणः संवादद्वारा विषयाणां समाधानं कुर्वन्ति स्म । पाकिस्तानेन सह वार्तालापः आदानप्रदानं च पुनः आरभ्यते। केवलं वार्ता

स्थगयित्वा आतङ्कवादः न स्थगयिष्यति। सः अवदत् यत् २००३ तमे वर्षे प्रधानमन्त्री अटलबिहारीवाजपेयीसर्वकारे युद्धविरामः अपि कार्यान्वितः। संवादद्वारा आतङ्कवादस्य महती न्यूनता अभवत् । मनमोहनसिंहसर्वकारे अपि संवादद्वारा आतङ्कवादस्य नियन्त्रणं कृतम् । सः अवदत् यत् जम्मू-कश्मीरस्य पूर्वमुख्यमन्त्री फारूक् अब्दुल्ला केन्द्रसर्वकाराद् पाकिस्तानेन साकं संवादं कर्तुं बहुवारं आग्रहं कृतवान्, मा भूत् जम्मू-कश्मीर-प्रदेशः तस्य परिणामं न प्राप्नुयात्। सः अपि अवदत् यत् वाङ्मयक इत्यस्य पाकिस्तानेन सह सम्बन्धः अस्ति इति आरोपाः सन्ति। यदि सः किञ्चित्कालपूर्वं पाकिस्तानदेशं गतवान् आसीत्, केन्द्रसर्वकारेण तस्य शङ्का कृता आसीत् तर्हि तस्य गन्तुं अनुमतिः न दातव्या आसीत्। अपरपक्षे लद्दाखे जैनसदृशाः विरोधान्दोलनानां विषये सः अवदत् यत् आगामिषु दिनेषु जम्मू-कश्मीरे अपि एतादृशीः परिस्थितयः उत्पद्यन्ते यतोहि मुख्यमन्त्री प्रमुखाः स्थानीयनेतारः च तस्य समर्थनं कुर्वन्ति। पहलग्राम-आक्रमणम् : गुप्तचरसंस्थानां विफलता दुलत इत्यनेन उक्तं यत् पहलग्राम-आक्रमणम्

अस्माकं देशस्य गुप्तचर-संस्थानां विफलता आसीत् । सः अवदत् यत् यदा ते ज्ञातवन्तः यत् पाकिस्तानदेशः आतङ्कवादस्य प्रचारं करोति तदा तेषां सजगता भवितुमर्हति स्म। देशे प्रविश्य एतावन्तः जनान् मारयन्तः आतङ्कवादिनः गुप्तचरसंस्थाः किमर्थं न ज्ञातवन्तः इति अपि महत् प्रश्नम् अस्ति। दरानी इत्यस्य वृत्तिः पाकिस्तानसर्वकारेण स्थगिता आसीत्। दुलतस्य तथा पाकिस्तानस्य अन्तरसेवागुप्तचरनिदेशालयस्य पूर्वमहानिदेशकस्य लेफ्टिनेंट जनरल् असददुरानी इत्यस्य पुस्तकस्य विषये सः अवदत् यत् पाकिस्ताने तस्य परितः विवादः विशेषतया तीव्रः अभवत्, यतः पाकिस्तानसर्वकारेण जनरल् दुरानी इत्यस्य पेन्शनमपि स्थगितम् अस्ति। यदा मया तस्य विषये उक्तं तदा सः अवदत् यत् भयस्य आवश्यकता नास्ति। ज्ञातव्यं यत् पूर्व-रप्ता-प्रमुखः दुलत जनरल् असद-दुरानी च "स्पाय क्रॉनिकल्स" इति पुस्तकस्य सहलेखनं कृतवन्तौ, यस्मिन् भारत-पाकिस्तान-सम्बन्धस्य, गुप्तचर-संस्थायाः च मुक्ततया चर्चा कृता आसीत्।

करकचतुर्थी 2025 - हिमाचले हर्षोल्लासेन मानिता करकचतुर्थी, शिमलायां रात्रौ सार्ध-अष्टवादने चन्द्रः दृष्टः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

शुक्रवासरे सायं कालस्य अन्ते राजधान्याः ऐतिहासिकस्य रिड्ज्-प्राङ्गणे चन्द्रं दृष्ट्वा एकत्र शतशः महिलाः स्वस्य करकचतुर्थी-उपवासं पूर्णं कृतवन्तः। विवाहिताः दम्पतयः रात्रौ ८:०० वादनात् एव रिड्ज्-प्राङ्गणे समागन्तुं आरब्धवन्तः । द्विचक्रिकाभिः भ्रमणं कुर्वन्तः अपि पुलिसकर्मचारिणः दृष्टाः। मेघानां मध्ये चन्द्रप्रकाशं स्त्रियः अपि उत्सुकतापूर्वकं प्रतीक्षन्ते स्म । रात्रौ सार्ध-अष्टवादने केल्स्टन्-क्षेत्रस्य उपरि चन्द्रः प्रादुर्भूतमात्रेण महिलाः उपवासं पूर्णं चलनीभिः सह स्थितवन्तः। स्थानीयजनाः पर्यटकदम्पतयः अपि चलनीभिः चन्द्रं पश्यन्त्याः रिड्ज्-स्थले

करकचतुर्थी-संस्कारं कृतवन्तः । अनेकाः वृद्धाः दम्पतयः अपि स्वस्य करकचतुर्थी-व्रतस्य उपवासं पूर्णं कर्तुं रिड्ज्-स्थलम् आगतवन्तः । हरियाणातः आगन्तुकः मानवेन्द्रसिंहः प्रथमवारं शिमलानगरं आगतः इति अवदत्। शतशः महिलाः एकत्र स्वस्य करकचतुर्थ्याः उपवासं पूर्णं कर्तुं समागताः एतद् विलक्षणं दृश्यम् आसीत् । विवाहिताः महिलाः पतीनां दीर्घायुषः, सुखदवैवाहिकजीवनस्य च कृते १३ होरापर्यन्तं जलं विना उपवासं कुर्वन्ति स्म । सूर्योदयात् चन्द्रोदयपर्यन्तं उपवासं कृत्वा विवाहिताः भर्तृहस्तजलपानेन उपवासं पूर्णं कुर्वन्ति। पूर्वं प्रातःकाले ब्रह्ममुहूर्ते स्त्रियः जागत्य सरगी इति स्वीकृतवन्तः। सूर्योदयानन्तरं ताः शिवपरिवारस्य करवामातुः च पूजां कृत्वा उपवासं आरब्धवन्तः । सायंकाले शुभसमयानुसारं तेषां गृहेषु सायं ५:५७ वादनतः ७:११ वादनपर्यन्तं करवापूजनं अभवत्, चन्द्रोदयानन्तरं उपवासः पूर्णः भवति स्म । तदनन्तरं स्त्रियः स्थालिका (प्लेट्) वितरणस्य संस्कारं कुर्वन्ति स्म, श्वश्रूः, अग्रजभगिन्यः, भगिन्यः च कृते स्थापितं 'बायना' (करवा) अर्पयित्वा आशीर्वादं प्राप्नुवन्ति स्म । उपवासं भङ्गं कृत्वा विवाहिताः दम्पतयः नगरस्य भोजनालयेषु, होटेलेषु च समुपस्थिताः, येन रात्रौ यावत् नगरं क्रियाकलापैः चञ्चलं भवति स्म करकचतुर्थी-व्रतस्य दिने नगरस्य सर्वत्र होटेल्-स्थानानि अपि क्रियाकलापैः चञ्चलानि आसन्। पर्यटनविकासनिगमेन दम्पतीभ्यः अपकर्षयुतः होटेलवासः प्रदत्तः । होटेलेषु दम्पतीनां मध्ये अपि

बहवः रोमाञ्चकारीस्पर्धाः आयोजिताः आसन् । विवाहिताः महिलाः भर्तुः दीर्घायुषः प्रार्थनां कुर्वन्तः करकचतुर्थी-व्रतस्य आचरणं कृतवन्तः। स्त्रियः दिवसपर्यन्तं उपवासं कुर्वन्ति स्म, षोडशलङ्कारैः, मेहन्दीभिः, अलङ्कारिकैः आभूषणैः, पारम्परिकवेषैः च अलङ्कृताः भर्तृणां दीर्घायुषः प्रार्थनां कुर्वन्ति स्म सन्ध्यायाः समीपे गच्छन् विवाहितानां स्त्रियाः नेत्राणि आकाशे निहिताः आसन् । प्रदेशस्य ग्राम्यक्षेत्रेषु रात्रौ नववादनस्य समीपे अन्येषु स्थानेषु रात्रौ ९:३० वादने १०:०० वादने वा चन्द्रस्य मन्दतमसि प्रकटितत्वेन महिलानां मुखानि हर्षेण प्रकाशितानि। पारम्परिकवेषेण षोडशभूषणैः मेहन्दीभिः च सर्वाः सुसज्जिताः अभवन्। गृहेषु विविधानि स्वादिष्टानि व्यञ्जनानि निर्मिताणि आसन् । नवपुत्र्याः कृते सौभाग्यं गृहे शान्तिं च कामयन्ते स्म । चन्द्रदर्शनार्थं छदौ, मन्दिरेषु च महिलाः बहुसंख्यायां समागताः आसन् । नगरस्य परिसरेषु सामूहिकप्रार्थना, रङ्गणः अलङ्काराः च करकचतुर्थ्याः भव्यतां वर्धयन्ति स्म । विभिन्नेषु परिसरेषु विवाहितानां महिलानां उत्साहः स्पश्यायोग्यः आसीत् । स्त्रियः भर्तृहस्तं धारयन्ति स्म, तेषां सुखं समृद्धं च जीवनं प्रार्थयन्ति स्म । करकचतुर्थी सम्पूर्णं प्रदेशे प्रेम-भक्ति-पारिवारिकसौहार्दस्य सन्देशं अप्रसारयत्।

॥ पद्मनाभाष्टकम् ॥

पद्मापद्मपदाम्भोजं पद्मकोटिसुगन्धितम्।
पद्मनाभप्रियं वन्दे पद्मवक्त्रविलोकितम्।।1।।
कमलाकमलाकारं कमलाक्षविलोचनम्।
कमलासनसंसेव्यं कमलार्चितपादुकम्।।2।।
श्रीपादुके श्रीकरुणा-श्रीविभूतिविलासिनी।
श्रीवत्सलाञ्जितं वन्दे श्रीनिवासमन्तकम्।।3।।
विष्णोर्विशालविक्रम्य विष्वक्सेनप्रशंसितम्।
विश्वेश्वरविलासाढ्यं विष्णुपद्मं नमाम्यहम्।।4।।
हरिहस्तार्पितं हारं हरिकण्ठप्रभाकृतम्।
हरिपादारविन्दाभ्यां हरिप्रीतिं प्रयच्छति।।5।।
चक्राङ्कितकरालोकं चक्रपाणिप्रपूजितम्।
चक्रेश्वरप्रभुं वन्दे चक्रवर्तिविभूषणम्।।6।।
मुकुन्दमौलिमालाढ्यं मुकुन्दकरुणामृतम्।
मुकुन्दचारुचरणं मुकुन्दं प्रणतोऽस्म्यहम्।।7।।
नारायणप्रियं नित्यं नारादाद्यनुतोषितम्।
नारिकेलार्पणोत्साहं नारसिंहं नमाम्यहम्।।8।।
पद्मपद्मालया भक्त्या पद्मनाभपदाम्बुजम्।
यः पठेत् श्रद्धया नित्यं स पद्मालयमानुयात्।।9।।

हिमसंस्कृतवार्ता:
-श्रीमन्नृसिंहवल्लभदास
स्वामिनः
(वृन्दावनः)

प्रधानमन्त्री धनधान्ययोजनायाः, दालस्वाश्रयाभियानस्य चाद्य भविष्यति शुभारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता:। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी प्रधानमन्त्री धनधान्ययोजनायाः, दालस्वाश्रयाभियानस्य च अक्टोबर् ११ दिनाङ्के नवीदिल्लीनगरे प्रारम्भं करिष्यति। कृषिमन्त्रालयेन उक्तं यत् प्रधानमन्त्री धनधान्यकृषियोजना देशे सर्वत्र १०० न्यूनोत्पादकजनपदेषु व्यापककृषिकासं करिष्यति। योजनायाः उद्देश्यं कृषकाणां आयं महत्त्वपूर्णतया वर्धयितुं प्रत्येकं कृषिक्षेत्रस्य कृते सिञ्चनस्य सुविधां सुनिश्चितं कर्तुं, सस्यविविधीकरणं प्रवर्धयितुं, ऋणस्य, भण्डारणस्य च आधारभूतसंरचनायाः सुलभप्रवेशं प्रदातुं च अस्ति

दालस्वाश्रयमिशनं कपोतमटर, कृष्णचना, मसूर इत्यादीनां प्रमुखदालसस्यानां उत्पादनं प्रवर्धयितुं केन्द्रीक्रियते। अस्मिन् अभियानान्तर्गतं केन्द्रीयसंस्थाः पञ्जीकृतकृषकाणां कृते न्यूनतमसमर्थनमूल्येन शतप्रतिशतम् उत्पादानाम् क्रयणं करिष्यन्ति, येन उत्पादकानां कृते उचितलाभः सुनिश्चितः भविष्यति। कृषिक्षेत्राणां विस्ताराय उत्पादकतासुधाराय च एतत् मिशनं कार्यं करिष्यति। दालनिर्माणे आत्मनिर्भरतायाः दिशि एतत् महत्त्वपूर्णं सोपानम् अस्ति। मन्त्रालयेन उक्तं यत् एतानि उपक्रमाः न केवलं आगामिषु वर्षेषु भारतस्य खाद्यसुरक्षां सुदृढां करिष्यन्ति अपितु दालनिर्माणे स्वावलम्बीं प्रति देशं नेष्यन्ति। अस्मिन् कार्यक्रमे प्रधानमन्त्री मोदी कृषिक्षेत्रे उत्कृष्टयोगदानस्य कृते कृषकाणां, कृषक उत्पादकसंस्थानां, सहकारीणां, नवीनकारानाम् च सम्मानं करिष्यति। अस्मिन् अवसरे सः कृषिमूलसंरचनाकोषः, पशुपालनं, मत्स्यपालनं, खाद्यप्रसंस्करणक्षेत्रैः सह सम्बद्धानां ११०० तः अधिकानां परियोजनानां उद्घाटनं, आधारशिला च अपि करिष्यति।

अद्यतन-वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये। प्रथमं तु, सुरक्षाबलैः उत्तर-काश्मीरे एकः बृहन् आतङ्क-समूहः भिन्नः। ते बहून् शस्त्रान् अपि गृहीतवन्तः अभूवन्। काव्या- नमस्ते नन्दिनि। एषा वार्ता तु अतीव सुखदा यत् सैनिकाः देशस्य रक्षणे सफलाः अभूवन्। इदानीम् अन्यां वार्तां पश्यतु। गृहमन्त्री अमितशाहः उपराज्यपालेन मनोजसिन्हेन सह जम्मू-काश्मीरस्य सुरक्षाविषये एकां उच्चस्तरीय-सभाम् आयोजितवान् अभूत्। नन्दिनी- आम्, एतत् समीचीनम्। सर्वकारः

काश्मीरस्य शान्तये दृढनिश्चयः अस्ति इति एवं ज्ञायते। परम् एका दुःखदवार्ता अपि अस्ति। कोकरनाग-वने यः सैनिकः लुप्तः अभूत्, तस्य शरीरम् अधुना प्राप्तम्। काव्या- अहो, एतत् श्रुत्वा हृदयं दुःखितम् अभूत्। वीरसैनिकाय श्रद्धाञ्जलिम् अर्पयामि। अन्ते एका रोचकी वार्ता। वायुसेनायाः भोजन-सूचीपत्रम् इति यत् सामाजिक-माध्यमेषु प्रसृतम्, तत् पत्रम् अनौपचारिकम् इति विज्ञापितम्। नन्दिनी- सत्यम्। असत्यवार्ताः शीघ्रं प्रसरन्ति। अद्य वार्ताः एतावत्यः एव। श्वः पुनर्मिलिष्यावः। धन्यवादः।

हिमसंस्कृतवार्ता: ,ईदर-धीरजः

"वन्दे संस्कृतमातरम्"
"लौकिकन्यायकोशः"
"घृतकोशातकीन्यायः"

कोशातकी

एषा कोशातकी अपि भारते वर्धमानः कश्चन शाकविशेषः। इयम् अपि सस्यजन्यः आहारपादार्थः। एषा कोशातकी आङ्ग्लभाषायां Ridgougourd अथवा Luffa इति उच्यते। एषा कोशातकी भारते तु शाकत्वेन सर्वत्र उपयुज्यते एवएतया क्वथितं, व्यञ्जनम्, उपसेचनं, दाधिकम् इत्यादि कं निर्मायते

दीपावल्यां विस्फोटकानां प्रयोगविषये सर्वोच्चन्यायालये निर्णयः सुरक्षितः

सर्वोच्चन्यायालयेन देहल्यां देशस्य राष्ट्रियराजधानीक्षेत्रे विस्फोटकनिषेधस्य विषये स्वनिर्णयः आरक्षितः यत् दीपावलीकाले हरितविस्फोटकानां प्रयोगस्य अनुमतिः भवति। एकः विभागपीठः यस्मिन् मुख्यन्यायाधीशः बी.आर. गवैः न्यायाधीशः के.विनोदचन्द्रनः च दीर्घकालं यावत् प्रलम्बितस्य एम.सी. राष्ट्रियराजधानीक्षेत्रे वायुगुणवतायाः विषये मेहताप्रकरणम् श्रवणं कृतवन्तः। ततः पूर्वं एप्रिलमासस्य ३ दिनाङ्के न्यायाधीशद्वयस्य पीठिकायाः राष्ट्रियराजधानीक्षेत्रे हरितविस्फोटकसहितस्य नियमितविस्फोटकानां वर्षस्य प्रतिबन्धं कृतवन्तः। श्रवणकाले केन्द्रस्य राष्ट्रियराजधानीक्षेत्रस्य च प्रतिनिधित्वेन सॉलिसिटर जनरल् तुषारमेहता न्यायालयेन पटाखानां समयसीमाम् उस्थापयितुं आग्रहं कृतवान्।

टेलीमानसस्वास्थ्यकार्यक्रमस्य टेलीमानसस्य अनेकनवीनपरिकल्पनानां प्रारम्भः

स्वास्थ्यपरिवारकल्याणमन्त्री जगतप्रकाशनड्डा नवीदिल्लीनगरे विश्वमानसिकस्वास्थ्यदिवसस्य अवसरे टेलीमानसस्वास्थ्यकार्यक्रमस्य टेलीमानसस्य अनेकनवीनपरिकल्पनानां प्रारम्भं कृतवान्। उन्नत Tele-Manas App इत्यत्र आपत्कालीनसमये मार्गदर्शनाय समर्थनाय च आपत्कालीनमॉड्यूलः, एप-सहितं उपयोक्तव्यः बहुभाषिक-उपयोक्त-अन्तरफलक-चैटबोट् च अस्ति मानस एप आङ्ग्लभाषायाः हिन्दीभाषायाः अतिरिक्तं दशक्षेत्रीयभाषासु उपलभ्यते। अस्मिन् अवसरे वदनं नड्डामहोदयः अवदत् यत् भारतं मानसिकस्वास्थ्यसेवासु न्यायपूर्णं, समावेशी च प्रवेशं सुनिश्चित्य प्रतिबद्धः अस्ति।

घृतकोशातकीनामः शाकविशेषस्य नामश्रवणेन भाति यत् घृतस्य तस्य शाकस्य च कश्चन संबन्धो वर्तते इति। परन्तु घृतमिति केवलं तस्य नामानि वर्तते। एवं वस्तुनः नामानि वर्तमानं घटकं वस्तुना सह असम्बद्धं भवति चेत् घृतकोशातकीन्यायस्य प्रवृत्तिर्भवति।

डा वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्